

This question paper contains 3 printed pages]

O—35—2017

FACULTY OF SOCIAL SCIENCES

M.A. (First Year) (Distance Education) EXAMINATION

MAY/JUNE, 2017

PUBLIC ADMINISTRATION

Paper IV

(Local Government)

(Saturday, 13-5-2017)

Time : 10.00 a.m. to 1.00 p.m.

Time— Three Hours

Maximum Marks—80

N.B. :— सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

1. वस्तूनिष्ठ प्रश्न (अत्यावश्यक) : 20
- (अ) प्रत्येकी एका वाक्यात उत्तरे लिहा : 5
- (1) स्थानिक शासन म्हणजे काय ?
- (2) बलवंतराय मेहता समितीची स्थापना कधी झाली ?
- (3) जिल्हा परिषदेच्या प्रशासकीय प्रमुखास काय म्हणतात ?
- (4) 'स्थानिक संस्थेचा जनक' असे कोणास म्हटले जाते ?
- (5) नगराध्यक्ष पदाचा कार्यकाळ किती वर्षे आहे ?
- (ब) रिकाम्या जागा भरा : 5
- (1) 74व्या घटनादुरुस्तीची अंमलबजावणी.....पासून करण्यात आली.
- (2) "लोकशाहीची उत्कृष्ट पाठशाळा आणि तिच्या यशाची हमी म्हणजे स्थानिक स्वशासन होय." ही व्याख्या.....यांनी केली आहे.
- (3) महाराष्ट्रातील विकेंद्रीकरण समिती म्हणून.....समिती ओळखली जाते.
- (4) भारतातील पहिली महानगरपालिका इ.स. 1687 मध्ये.....येथे स्थापन करण्यात आली.
- (5) भारतीय राज्यघटनेतील कलम.....नुसार ग्रामसभेला संवैधानिक अधिकार दिला आहे.

P.T.O.

(क) योग्य तो पर्याय निवडून वाक्य पूर्ण करा :

5

- (1) ग्रामपंचायतीच्या प्रशासकीय प्रमुखास..... म्हणतात.
 (a) मुख्य कार्यकारी अधिकारी
 (b) गट विकास अधिकारी
 (c) ग्रामसेवक
 (d) तलाठी
- (2) 'आधुनिक भारतीय स्थानिक स्वशासनाचा जनक' म्हणून..... हे ओळखले जातात.
 (a) वुड्रो विल्सन (b) लॉर्ड रिपन
 (c) महात्मा गांधी (d) पंडीत नेहरू
- (3) मॅगॅस्थिनिसने..... या ग्रंथात मौर्यकालीन नागरी प्रशासनाचे वर्णन केले आहे.
 (a) इंडीका (b) ऐन-ए-अकबरी
 (c) अर्थशास्त्र (d) मनुस्मृती
- (4) जिल्हा परिषदेचा कार्यकाल..... असतो.
 (a) 4 वर्षे (b) 5 वर्षे
 (c) 6 वर्षे (d) 2½ वर्षे
- (5) नगराध्यक्ष पदाची निवड..... होते.
 (a) प्रत्यक्ष जनतेकडून (b) नगरसेवकांकडून
 (c) पक्षप्रमुखाकडून (d) मुख्यमंत्र्याकडून

(ड) 'अ' स्तंभ व 'ब' स्तंभातील वाक्याच्या जोड्या लावा :

5

'अ' स्तंभ

'ब' स्तंभ

(संस्था)

(सदस्य संख्या)

- (1) महानगरपालिका (अ) 50 ते 75
 (2) नगर परिषद (ब) जिल्हा परिषद सदस्य संख्येच्या दुप्पट
 (3) जिल्हा परिषद (क) 65 ते 229
 (4) पंचायत समिती (ड) 17 ते 65
 (5) ग्राम पंचायत (ई) 7 ते 17

2. खालीलपैकी एका निबंधवजा प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (शब्दमर्यादा 3000 ते 4000) : 20
- (1) जिल्हा परिषदेची रचना सांगून अधिकार व कार्ये लिहा.
  - (2) स्थानिक शासनापुढील समस्या स्पष्ट करा.
3. खालीलपैकी कोणत्याही दोन लघूत्तरी प्रश्नांचे संक्षिप्त स्वरूपात उत्तर लिहा (शब्दमर्यादा 1500 ते 2000) : 20
- (1) नगरपरिषदेच्या मुख्याधिकाऱ्याचे अधिकार व कार्ये लिहा.
  - (2) वसंतराव नाईक समितीच्या शिफारशी सांगा.
  - (3) स्थानिक शासनाची वैशिष्ट्ये लिहा.
  - (4) स्थानिक शासनावरील कायदेविषयक नियंत्रणावर भाष्य करा.
4. खालीलपैकी कोणत्याही चारवर संक्षिप्त टिपा लिहा : 20
- (1) ग्रामसभा
  - (2) स्थानिक शासनाचे महत्व
  - (3) 73वी घटनादुरुस्ती
  - (4) महानगरपालिका
  - (5) गट विकास अधिकारी
  - (6) लॉर्ड रिपनचा ठराव.